

שיעור א: קרבן המנחה

שיעור פתיחה למסכת מנחות

Session #1: The Minha

Introductory Shiur to Masekhet Menahot

(1) ויקרא ב

וּנְפֹשׁ פִּי־תִקְרִיב קֶרְבַּן מִנְחָה לָהּ, סֶלֶת יִהְיֶה קֶרְבָּנוֹ וַיִּצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ לִבְנָהּ: וְהֵבִי־אָה אֶל־בְּנֵי אֹהֶרֶן הַכֹּהֲנִים וְקָמִין מִשֶּׁם מִלֵּא קָמְצוּ מִסִּלֹּתֶיהָ וּמִשְׁמֶנָּה עַל כָּל־לִבְנֹתֶיהָ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־אִזְכָּרֹתֶיהָ הַמִּזְבֵּחַ אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לָהּ: וְהִנֹּתֶרְתָּ מִן־הַמִּנְחָה לֹא־הָרֵן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים מֵאִשֵּׁי ה': וְכִי תִקְרַב קֶרְבַּן מִנְחָה מֵאִפֶּה תִגֹּד סֶלֶת חֲלוֹת מִצַּת בָּלוּלֹת בְּשֶׁמֶן וְרִקִּיקֵי מִצּוֹת מִשְׁחִים בְּשֶׁמֶן: וְאִם־מִנְחָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ קֶרְבָּנְךָ סֶלֶת בָּלוּלָה בְּשֶׁמֶן מִצָּה תִהְיֶה: פָּתוֹת אֹתָהּ פָּתִים וַיִּצַקְתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן מִנְחָה הוּא: וְאִם־מִנְחָת מִדְּחֹשֶׁת קֶרְבָּנְךָ סֶלֶת בְּשֶׁמֶן תַּעֲשֶׂה: וְהֵבֵאתָ אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מֵאֵלָהּ לָהּ, וְהִקְרִיבָהּ אֶל־הַכֹּהֵן וְהִגִּישָׁהּ אֶל־הַמִּזְבֵּחַ: וְהָרִים הַכֹּהֵן מִן־הַמִּנְחָה אֶת־אִזְכָּרֹתֶיהָ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לָהּ: וְהִנֹּתֶרְתָּ מִן־הַמִּנְחָה לֹא־הָרֵן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים מֵאִשֵּׁי ה': כָּל־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לָהּ, לֹא תַעֲשֶׂה חֲמִין כִּי כָל־שֹׂאֵר וְכָל־דָּבָשׁ לֹא־תִקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשָּׁה לָהּ: קֶרְבַּן רֵאשִׁית תִּקְרִיבוּ אֹתָם לָהּ, וְאֶל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא־יַעֲלוּ לְרִיחַ נִיחֹחַ: וְכָל־קֶרְבַּן מִנְחָתְךָ בַּמֶּלֶח תִּמְלֹחַ וְלֹא תִשְׁבִּית מֶלֶח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתְךָ עַל כָּל־קֶרְבָּנְךָ תִּקְרִיב מֶלֶח: וְאִם־תִּקְרִיב מִנְחָת בִּכּוּרִים לָהּ, אֲבִיב קִלּוֹי בָּאֵשׁ גָּרֵשׁ כְּרָמֶל תִּקְרִיב אֶת מִנְחָת בִּכּוּרֶיךָ: וְנָתַתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְשִׁמְתָּ עָלֶיהָ לִבְנָהּ מִנְחָה הוּא: וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־אִזְכָּרֹתֶיהָ מִגִּרְשָׁהּ וּמִשְׁמֶנָּה עַל כָּל־לִבְנֹתֶיהָ אִשָּׁה לָהּ:

(2) מנחות קד ע"ב

אמר רבי יצחק מפני מה נשתנית מנחה שנאמר בה נפש
אמר הקדוש ברוך הוא מי דרכו להביא מנחה עני מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו לפני.

(3) ויקרא ו, ז-טז

(ז) וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני אהרן לפני ה' אל פני המזבח:

(ח) והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבנה אשר על המנחה

והקטיר המזבח ריח ניחח אזכרתה לה:

(ט) והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל במקום קדש בחצר אהל מועד יאכלוה:

(י) לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה מאשי קדש קדשים הוא בחטאת וכאשם:

(יא) כל זכר בבני אהרן יאכלנה חק עולם לדתיתכם מאשי ה' כל אשר יגע בהם יקדש:

(יב) וידבר ה' אל משה לאמר:

(יג) זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה' ביום המושח אותו עשירת האפה סלת מנחה תמיד

מחציתה בבקר ומחציתה בערב:

(יד) על מחבת בשמן תעשה מרבכת תביאנה תפיני מנחת פתים תקריב ריח ניחח לה:

(טו) והכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אותה חק עולם לה כליל תקטר:

(טז) וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל:

(4) ויקרא ז:ט-י

וכל-מנחה אשר תאפה בתנור וכל-נעשה במדחשת ועל-מחבת לכהן המקריב אותה לו תהיה:

וכל-מנחה בלולה בשמן וחרבה לכל-בני אהרן תהיה איש באחיו:

(5) בראשית ד, ג-ה

(ג) ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה':

(ד) והבל הביא גם-הוא מבכורות צאנו ומחלבהן וישע ה' אל-הבל ואל-מנחתו:

(ה) ואל-קין ואל-מנחתו לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו פניו:

(6) בראשית לב, יד-טז

(יד) וילן שם בלילה ההוא ויקח מן-הבא בידו מנחה לעשו אחיו: (טו) עזים מאתים ותישים עשרים רחלים מאתים

ואילים עשרים: (טז) גמלים מיניקות ובניהם שלשים פרות ארבעים ופרים עשרה אתנת עשרים ועזים עשרה: (יז) ויתן ביד-עבדיו

עדר עדר לבדו ויאמר אל-עבדיו עברו לפני ורוח תשימו בין עדר ובין עדר: (יח) ויצו את-הראשון לאמר כי יפגשך עשו אחי

וישאלך לאמר למי-אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך: (יט) ואמרת לעבדך ליעקב מנחה הוא שלוחה לאדני לעשו

והנה גם-הוא אחריני:

(7) בראשית לג, ח-יא

(ח) וַיֹּאמֶר מִי לָךְ כָּל־הַמַּחֲנֶה הַזֶּה אֲשֶׁר פָּגַשְׁתִּי וַיֹּאמֶר לְמִצְאֵחַן בְּעֵינֵי אֲדָנִי: (ט) וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ יִשְׁלִי רֵב אָחִי יְהִי לָךְ אֲשֶׁר־לָךְ: (י) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־נָא אִם־נָא מִצְאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְלִקְחָתָּ מִנִּי מִנְחָתִי מִיָּדִי כִּי עַל־כֵּן רָאִיתִי פָנֶיךָ בְּרָאִת פָּנֵי אֱלֹהִים וַתִּרְצֵנִי: (יא) קַח־נָא אֶת־בְּרִכְתִּי אֲשֶׁר הִבָּאת לָךְ כִּי־חַנְנִי אֱלֹהִים וְכִי יִשְׁלִי־כָל וַיַּפְצֵר־בוּ וַיִּקַּח:

(8) בראשית מג, יא

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם־כֵּן אִפּוֹאֹ נָא עֲשׂוּ קָחוּ מִזִּמְרַת הָאָדָן בְּכֻלֵּיכֶם וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה מִעֵט צֹרִי וּמִעֵט דָּבָשׁ נֹכָאת וְלֵט בָּטָנִים וּשְׂקָדִים:

(9) בראשית מג, כד-כו

(כד) וַיָּבֵא הָאִישׁ אֶת־הָאֲנָשִׁים בֵּיתָהּ יוֹסֵף וַיִּתֵּן־מִסֵּם וַיִּרְחֲצוּ רַגְלֵיהֶם וַיִּתֵּן מִסְפּוֹא לַחֲמֹרֵיהֶם: (כה) וַיָּכִינוּ אֶת־הַמִּנְחָה עַד־בּוֹא יוֹסֵף בַּצֹּהָרִים כִּי שָׁמְעוּ כִּי־שָׁם יֵאָכְלוּ לֶחֶם: (כו) וַיָּבֵא יוֹסֵף הַבֵּיתָה וַיָּבִיאוּ לוֹ אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר־בְּיָדָם הַבֵּיתָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לוֹ אֶרְצָה:

(10) שופטים ג, יד-יח

(יד) וַיַּעֲבְדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲגִלֹן מֶלֶךְ מוֹאָב שְׂמוֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה: (טו) וַיִּזְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה' וַיִּקֶּם ה' לָהֶם מוֹשִׁיעַ אֶת אֶהוֹד בֶּן גֵּרָא בֶּן הַיִּמִּינִי אִישׁ אִטֵּר יָד יְמִינוֹ וַיִּשְׁלַחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּידוֹ מִנְחָה לְעֲגִלֹן מֶלֶךְ מוֹאָב: (טז) וַיַּעַשׂ לוֹ אֶהוֹד חֶרֶב וְלָהּ שְׁנֵי פִיּוֹת גָּמָד אֲרָכָה וַיַּחְגֹּר אוֹתָהּ מִתַּחַת לְמַדְיוֹ עַל יָרֵךְ יְמִינוֹ: (יז) וַיִּקְרַב אֶת הַמִּנְחָה לְעֲגִלֹן מֶלֶךְ מוֹאָב וַעֲגִלֹן אִישׁ בָּרִיא מְאֹד: (יח) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כָּלָה לְהַקְרִיב אֶת הַמִּנְחָה וַיִּשְׁלַח אֶת הָעָם נִשְׁאֵי הַמִּנְחָה:

(11) מל"א יח, לו

וַיְהִיו בַּעֲלֹת הַמִּנְחָה וַיִּגֹּשׁ אֱלֹהֵיהֶם הַנִּבְיָא וַיֹּאמְרוּ ה' אֱלֹהֵי אֲבֹתָם יִצְחָק וַיִּשְׂרָאֵל הַיּוֹם יוֹדֵעַ כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וְאִנִּי עֹבְדֶךָ וּבִדְבָרְךָ עָשִׂיתִי אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

(12) ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה סז

והמצוה הס"ז היא שצונו שיהיה מעשה המנחה על התואר הנזכר במין מין מהם. והוא אמרו יתעלה ונפש כי תקריב קרבן מנחה ליי, ואם מנחה על המחבת, ואם מנחת מרחשת. ואמר להשלמת המעשה וזאת תורת המנחה.

(13) רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות

יש בכללן שלש ועשרים מצוות, עשר מצוות עשה, ושלוש עשרה מצוות לא תעשה, וזה הוא פרטן, א' לעשות העולה כמעשה הכתובים על הסדר, ב' שלא לאכול בשר העולה, ג' סדר חטאת, ד' שלא לאכול מבשר החטאת הפנימית, ה' שלא יבדיל בחטאת העוף, ו' סדר האשם, ז' שיאכלו הכהנים בשר קדשי קדשים במקדש, ח' שלא יאכלום חוץ לעזרה, ט' שלא יאכל זר מקדשי קדשים, י' סדר השלמים, י"א שלא לאכול בשר קדשים קלים קודם זריקת דמים, י"ב לעשות כל מנחה כסדר מעשה הכתובין בתורה, י"ג שלא ישים שמן על מנחת חוטא, י"ד שלא יתן עליה לבונה, ט"ו שלא תאכל מנחת כהן, י"ו שלא תיאפה מנחה חמץ, י"ז שיאכלו הכהנים שירי מנחות, י"ח שיביא אדם כל נדרי ונדבותיו ברגל שפגע בו ראשון, י"ט שלא יאחר נדרו ונדבתו ושאר דברים שהוא חייב בהן, כ' להקריב כל קרבנותיו בבית הבחירה, כ"א להביא קדשי חוצה לארץ לבית הבחירה, כ"ב שלא לשחוט קרבנות חוץ לעזרה, כ"ג שלא להקריב קרבן חוץ לעזרה. וביאור מצוות אלו בפרקים אלו.

(14) רמב"ם מעשה הקרבנות י"ב

(א) המנחות הן מן הקרבנות. והמנחות הבאות בפני עצמן, ואינן באות משום נסכים, מהן מנחת ציבור, ומהן מנחת יחיד.

(ב) וכל המנחות סולת חיטים, חוץ ממנחת שוטה ועומר התנופה שהן מן השעורים:

(ג) שלש מנחות לציבור. עומר התנופה, והוא קרב למזבח, כמו שיתבאר. ושתי הלחם שמביאין ביום עצרת, ואלו נקראו מנחה, ואינן קרבין לגבי המזבח, והן חמץ, ועליהן נאמר קרבן ראשית תקדיבו אותם ליי ואל המזבח לא יעלו. והמנחה השלישית הוא לחם הפנים שעושין בכל שבת, ואינו קרב לגבי המזבח, אלא

כולו נאכל לכהנים, כמו שיתבאר (רמב"ם תמידין ומוספין ד' ט"ז-י"ב):

(ד) ותשע מנחות ליחיד, וכולן קרבין למזבח. ואלו הן,

1. מנחת חוטא, והיא מנחה שמקריב העני כשיתחייב חטאת ולא תגיע ידו.

2. מנחת שוטה, והיא מנחת הקנאות, שכבר נתפרשו מעשיה.

3. המנחה שמקריב כל כהן תחילה כשייכנס לעבודה, שמקריב אותה בידו, והיא הנקראת מנחת חינוך.

4. המנחה שמקריב כהן גדול בכל יום, והיא הנקראת חביתין.

5. מנחת סולת, והיא באה בנדר ובנדבה.

6. מנחת המחבת, והיא באה בנדר ובנדבה.

7. מנחת המרחשת, והיא באה בנדר ובנדבה.

8. מנחת מאפה תנור חלות, והיא באה בנדר ובנדבה.

9. מנחת מאפה תנור ריקין, והיא באה בנדר ובנדבה:

(15) רמב"ם מעשה הקרבנות י"ג

(א) מצות עשה לעשות כל מנחה כמצותה האמורה בתורה...

(ה) מנחת הסולת כיצד היתה נעשית, מביא עישרון סולת או כמה עשרונות כפי נדרו, ושמן הראוי לה, ומווד בעישרון של מקדש. ונותן שמן בכלי, ואחר כך נותן עליו את הסולת, ואחר כך נותן שמן אחר על הסולת, ובולל בו הסולת, ואחר כך נותנה בכלי שרת, וצק לתוכה שמן. ושמן שנתן תחילה, עם שמן הבלילה, עם השמן שיצק, הכל לוג לעישרון. ונותן עליה לבונתה:

(ו) מנחת המחבת והמרחשת כיצד, נותן השמן בכלי, ונותן עליו הסולת, ונותן על הסולת שמן אחר, ובולל הסולת, ואחר כך לשה בפושרין, ואופה אותה במחבת או במרחשת כמו שנדר. ופותת אותה פיתים, ונותנה בכלי שרת, ויוצק עליה שאר השמן, ונותן לבונתה:

(ז) מה בין מחבת למרחשת, מרחשת יש לה שפה, והבצק שאופין אותו עליה רך, שהרי יש לה שפה ואינו יוצא, ומחבת אין לה שפה, והבצק שאופין אותו בה קשה, כדי שלא יצא מכאן ומכאן:

(ח) מנחת מאפה תנור כיצד, אם חלות היא, בולל הסולת בשמן, ולש בפושרין, ואופה, ופותת, ונותן בכלי שרת, ונותן עליה לבונתה, ואין בה יציקת שמן, שנאמר חלות מצות בלולות בשמן. ואם ריקקין הן, לש את הסולת בפושרין, ומושח את הריקקין בשמן, שנאמר וריקקין מצות משוחים בשמן. ויראה לי שאחר אפייה מושח אותן.

(16) תוספות פסחים ק"ז ד"ה סמוך למנחה

סמוך למנחה – תימה אמאי קרי ליה מנחה דאי משום דמנחה היתה קריבה בין הערבים הלא גם בשחר קריבה מנחת חביתין ומנחת תמיד וי"ל בשחר יש שם אחר תפלת שחרית ועוד דאמרינן בפרק קמא דברכות (ברכות ו:): הוי זהיר בתפלת מנחה שאף אליהו לא נענה אלא בתפלת מנחה ושמה בשעת הקרבת מנחה נענה ולכך קרי ליה תפלת מנחה שאז היה שעת רצון.

(17) ערוך השולחן אורח חיים רל"ב:א

רבותינו בעלי התוספות בפסחים (ק"ז). הקשו: למה נקראת תפלה זו 'מנחה', דאי משום מנחת התמיד והחביתין, הלא בתמיד של שחר היה גם כן מנחות אלו. ותרצו: דאמרינן בברכות (ו'): דאליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה, ושמה בשעת הקרבת המנחה נענה, ולכך קרי לה 'תפלת המנחה', שאז היה שעת רצון עכ"ל. ועדיין אינו מובן, למה באמת בעת הקרבת מנחה של ערב נענה ולמה היה אז שעת רצון, והרי גם בשחרית כן הוא. **ונראה לי** דהעניין כן הוא, ידידע שבשעת הקרבת המנחה היו מנסכין נסוך היין ושרו הלויים בכלי שיר, וזהו בין בתמיד של שחר ובין בתמיד של בין הערבים. ואין לך עת רצון גדול מזה, אלא שבין הערבים הוי יותר עת רצון, משום שהמנחה היא בסוף כל העבודות כדאיתא ביומא (ל"ד), ונמצא שהמנחה של בין הערבים היא העבודה האחרונה של היום, וחביבה ורצויה כמו תפלת נעילה ביום הכיפורים, ולכן אז הוא העת רצון. וכן אמר דוד: תכון תפלת קטורת לפניך משאת כפי מנחת ערב, הרי דמנחת ערב היא החביבה יותר. (ובירושלמי פרק ד' הלכה א' יליף מזה דמנחה הוקשה לקטרת ע"ש, והמג"א הביא בשם הירושלמי דנתקנה בזמן הקטרת, והביא מפרק ג' ואינו כן ע"ש, ויש ליישב. והאבודרה"ם פירש שהוא לשון מנוחה, דכשהשמש יורדת למערב הוי כהולכת למנוחתה, אך לפי זה היה לנו לקרותה 'מנוח', ומנחה הוא לשון מתנה. ואולי דלדעת הרמב"ם דתפלה דאורייתא ופעם אחת ביום, כמ"ש בסימן פ"ט, אם כן שחרית הוי פריעת חוב **ומנחה היא מתנה** וד"ק)

פרשת המנחה לכותרותיה

i. מנחת סלת – לא אפוי ולא מטונן

(א) וְנָפֶשׁ כִּי־תִקְרִיב קֶרֶבֶן מִנְחָה לַיהוָה סֶלֶת יִהְיֶה קֶרְבָּנוֹ וַיִּצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ לִבְנָה:

(ב) וְהִבִּיֵּאתָ אֶל־בְּנֵי אֹהֶל־הַכֹּהֲנִים וְקִמִּין מִשֶּׁם מִלֹּא קִמְצוּ מִסֶּלֶתָהּ וּמִשֶּׁמֶנָּה עַל כָּל־לִבְנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־אִזְכָּרְתָּהּ הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר

רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: (ג) וְהִנֹּחֲתָהּ מִן־הַמִּנְחָה לְאֹהֶל־הָעֵדוּת וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קֹדָשִׁים מֵאֲשֵׁי ה':

ii. מנחת מאפה תנור (חלות או ריקין)

(ד) וְכִי תִקְרַב קֶרֶבֶן מִנְחָה מֵאֹפֶה תִנּוֹר סֶלֶת חֲלוֹת מִצֹּת בְּלוּלָת בִּשְׁמֵן וְרִיקִין מִצֹּת מִשְׁחִים בִּשְׁמֵן:

iii. מנחה מטוננת (מחבת או מרחשת)

(ה) וְאִם־מִנְחָה עַל־הַמִּחְבֶּת קֶרְבָּנָךְ סֶלֶת בְּלוּלָה בִּשְׁמֵן מִצָּה תִהְיֶה:

(ו) פָּתוּת אֹתָהּ פָּתִים וַיִּצַקְתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן מִנְחָה הוּא:

(ז) וְאִם־מִנְחַת מִרְחֶשֶׁת קֶרְבָּנָךְ סֶלֶת בִּשְׁמֵן תַּעֲשֶׂה:

(ח) וְהִבִּיֵּאתָ אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מֵאֹלֶה לַיהוָה וְהִקְרִיבָהּ אֶל־הַכֹּהֵן וְהִגִּישָׁהּ אֶל־הַמִּזְבֵּחַ: (ט) וְהָרִים הַכֹּהֵן מִן־הַמִּנְחָה אֶת־אִזְכָּרְתָּהּ

וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: (י) וְהִנֹּחֲתָהּ מִן־הַמִּנְחָה לְאֹהֶל־הָעֵדוּת וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קֹדָשִׁים מֵאֲשֵׁי ה':

iv. מצוות המתלווים (איסור חימוץ, שאר ודבש וחיוב המלחה במלח)

(יא) כָּל־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַיהוָה לֹא תַעֲשֶׂה חֻמֶּץ כִּי כָל־שֹׂאֵר וְכָל־דָּבָשׁ לֹא־תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אֲשֶׁר לַיהוָה:

(יב) קֶרֶבֶן רֵאשִׁית תִּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָה וְאֶל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא־יָעֲלוּ לְרִיחַ נִיחֹחַ:

(יג) וְכָל־קֶרֶבֶן מִנְחָתְךָ בַּמֶּלַח תִּמְלַח וְלֹא תִשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתְךָ עַל כָּל־קֶרְבָּנְךָ תִּקְרִיב מֶלַח:

v. ממנחת העמר

(יד) וְאִם־תִּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים לַיהוָה אֲבִיב קִלּוֹי בָּאֵשׁ גֵּרֶשׁ בְּרִמָּל תִּקְרִיב אֶת מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ:

(טו) וְנָתַתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְשִׁמְתָּ עָלֶיהָ לִבְנָה מִנְחָה הוּא:

(טז) וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־אִזְכָּרְתָּהּ מִגִּרְשָׁהּ וּמִשֶּׁמֶנָּה עַל כָּל־לִבְנָתָהּ אֲשֶׁר לַיהוָה:

(18) משנה כתב יד קאופמן מנחות פ"א

- (א) כל המנחות שנקמצו שלא לשמן, כשרות, אלא שלא עלו לבעלן משם חובה, חוץ ממנחת חוטא ומנחת קנאות. מנחת חוטא, מנחת קנאות שקמצן שלא לשמן, נתן בכלי, והלך, והקטיר שלא לשמן, או לשמן ושלא לשמן, או שלא לשמן ולשמן, פסולות. כיצד לשמן ושלא לשמן? לשם מנחת חוטא ולשם מנחת נדבה. שלא לשמן ולשמן? לשם מנחת נדבה ולשם מנחת חוטא.
- (ב) אחד מנחת חוטא ואחד כל המנחות שקמצן זר, אונו, טבול יום, מחסר בגדים, מחסר כפורים, שלא רחוק ידים ורגלים, ערל, וטמא, יושב, עומד על גבי כלים, על גבי בהמה, על גבי רגלי חברו, פסל. קמץ בשמאל, פסל. בן בתירה אומר: יחזיר, ויחזר ויקמץ בימין. קמץ ועלה בידו צרור, או גרגר מלח, או קרט שללבונה, פסל, מפני שאמרו: הקמץ היתר והחסר פסול. ואי זה הוא היתר? שקמצו מברץ; וחסר? שקמצו בראשי אצבעותיו.
- (ג) כיצד הוא עושה? פושט את אצבעותיו על פס ידו. רבה שמנה, וחסר שמנה, חסר לבונתה, פסולה. הקומץ את המנחה לאכל שיריה בחוץ, או כזית משיריה בחוץ, להקטיר קמצה בחוץ, או כזית מקמצה בחוץ, או להקטיר לבונתה בחוץ, פסול, ואין בו כרת.
- (ד) לאכל שיריה למחר, או כזית משיריה למחר, להקטיר קמצה למחר, או כזית קמצה למחר, או להקטיר לבונתה למחר, פגול, וחיבין עליו כרת.
- (ה) זה הכלל: כל הקומץ, הנותן בכלי, והמהלך המקטיר לאכל דבר שדרכו לאכל, ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר, חוץ למקומו, פסול, ואין בו כרת; חוץ לזמנו, פגול, וחיבין עליו כרת, ובלבד שיקרב המתיר כמצותו.
- (ו) כיצד קרב המתיר כמצותו? קמץ בשתיקה, נתן בכלי והלך והקטיר בשתיקה; או שקמץ, נתן בכלי, והלך והקטיר חוץ לזמנו, זה הוא שקרב המתיר כמצותו.
- (ז) כיצד לא קרב המתיר כמצותו? קמץ חוץ למקומו, נתן בכלי והלך והקטיר חוץ לזמנו; או שקמץ חוץ לזמנו, נתן בכלי והלך והקטיר חוץ למקומו; או שקמץ, נתן בכלי, והלך והקטיר חוץ למקומו. מנחת חוטא ומנחת קנאות שקמצן שלא לשמן, נתן בכלי והלך והקטיר חוץ לזמנו; או שקמץ חוץ לזמנו, נתן בכלי והלך והקטיר שלא לשמן; או שקמץ ונתן בכלי והלך והקטיר שלא לשמן, זה הוא שלא קרב המתיר כמצותו.
- (ח) לאכל כזית בחוץ, כזית למחר; כזית בחוץ, כזית למחר; כזית בחוץ, כזית למחר; כזית למחר, כזית בחוץ, פסול, ואין בו כרת.
- (ט) אמר רבי יודה: זה הכלל: אם מחשבת הזמן קדמה למחשבת המקום, פגול, וחיבין עליו כרת; אם מחשבת המקום קדמה למחשבת הזמן, פסול, ואין בו כרת.
- וחכמים אומרים: זה וזה פסול, ואין בו כרת. לאכל כזית זית ולהקטיר כזית זית, כשר, שאין אכילה והקטרה מצטרפין.

(19) תוספתא מנחות א:טז-ד

(א) רבי שמעון אומר כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשרות ועלו לבעלים לשם חובה שאין המנחות דומות לזבחים מחבת לשום מרחשת מעשיה מודיעים עליה לשום מחבת. מרחשת לשום כלולה מעשיה מודיעין עליה לשום מרחשת אבל זבחים אין כאן אלא מעשה אחד לכולן ושחיטה אחת לכולן.

(ב) חומר בשחיטה שאין בקמיצה ובקמיצה שאין בשחיטה שהשחיטה קבוע לה צפון וקבוע לה מקום בצואר ונוהגת בכל הקריבים ואוסרת חולין בפנים וקדשים בחוץ וחייבין עליה בחוץ מה שאין כן בקמיצה. חומר בקמיצה שהקמיצה טעון כהן וכלי שרת משא"כ בשחיטה קמיצה בכלי ושחיטה אפילו בקרומית של קנה.

(ג) חומר בשחיטה שאין במליקה ובמליקה שאין בשחיטה שהשחיטה דוחה את השבת ואת הטומאה ונוהגת בציבור כיחיד וטעונה כלי וטעונה צפון משא"כ במליקה חומר במליקה שהמליקה טעונה כהן כשר משא"כ בשחיטה.

(ד) חומר בקמיצה שאין במליקה ובמליקה שאין בקמיצה שהקמיצה דוחה את השבת ודוחה את הטומאה ונוהגת בציבור כיחיד וטעונה כלי משא"כ במליקה חומר במליקה שהמליקה קבוע לה מקום בצואר ונוהגת בכל הקריבים מה שאין כן בקמיצה ר"א אומר אפילו רגלו אחת על גבי הרצפה ורגלו אחת ע"ג לבנה רגלו אחת ע"ג רצפה ורגלו אחת ע"ג כלים אם ינטל הכלי ויוכל לעמוד בפני עצמו כשר ואם לאו פסול.